

nepohynulý život = nepomjegiej; poslednj wěci gsú čtyři napominadla a strašidla zarmucujce ducha člowěchieho; blchy m. blechy.

Swatého Bernarta Traktátec o bogi duchowniem.

Přitistěn gest k připomenutému právě spisu Zrcadlo w Benátkách r. 1506 wyšlému, a zagijsmá 13 listůw. Allegorické toto pogednánjeko nemá mnoho ceny do sebe: W českém překladu geště starých minulých časůw užywáno, gako: káza, wypuštěn by, progjde, přigdechu, gechu se, zawolachu, atd.

IV. Přehled pramenů právnjch w Čechách.

Od
Waclawa Hanky.

(Čteno dne 21 ledna 1841.)

Neystarší práva w Čechách, gež částečně gen z oswobozowanj a wyjmánj od práv známe, srownawaj se s obecným práwem slowanským w ostatnjch slowanských krajinách, zwlastě s práwem Slowan bydljcích na Labi, Odře a Wislé ¹⁾. Pokud práwo to na všecky obyvateljch stegně rozdělcno wězelo, sprawedliwě, mjrň i lahodně se vykonávalo, když ale pozděgi chrámi i klášterowé s gich dědinami i lidmi od práwa zemského se wyjmali ²⁾, a zwlastě když německé práwo, tak nazwaný purkrecht, do slowanských vlastj se wtjratí počalo a dworu i vlasti potřebná práce, břemena i daně na ostatnjch obyvateljch i dědinách zůstávaly, tu arcí při pořád se sjřejcích wýsadach i swołodáchi, i wzrûstagjicjch zemských potřebách na druhau neoswobozenau stranu obtjžněgj konánj a newystižitelné poplatky se hrnuly, až končně práwo slowanské proměněno býti muselo.

Práwo knjžecj bylo tak nazwaná regalia a sice vrchnj práwomocnost (poprawa) s gegjmi důchody, hornictwem, raženjm mince, wybıránjm myta, stawenjm hradůw a měst, s požitkem lesůw i řek a t. d.

1) Wiz staré listiny české, morawské, slezské, polské, lužické, braniborské, pomorské, meklenburské a t. d., w nichž, ač latině psaných, konánj ta slowansky se přiwodj. Urkundensammlung zur Geschichte des Ursprungs der Städte in Schlesien und der Ober - Lausitz v. Tschoppe und Stenzel. Hamburg 1832. Též zbjrku neydávněgjch slowanjků latinsko - českých w Praze 1833.

2) Wiz též listiny, z nichž gednu na příklad geště netištěnau z Archivu kapitoly pražské zadu připogjime.

Prwnj zmjnku o práwu w Čechách činj Kosmas: že se totiž lid se swými rozepřemi před Kroka gako wčely k auli z celých Čech hrnul ³⁾; kteraužto slowútnost w saudu dcera geho Libuše po něm dosti dlaupo držeti uměla, až gi konečně nesrownalost dwau bratrů o dědiny oteowské k odewzdánj saudu přiměla ⁴⁾. Wolen Přemysl, o němž týž Kosmas wýsowně prawj: že wšcka práwa, gichž země česká užjwala a gimi rjzena byla, tento Přemysl s Libuší ustanowil ⁵⁾, kterážto powěst až do čtrnáctého wěku mezi lidem se zachowala, gokož o tom Neywyšš Sudj zemský za Karla a Wacława Ondřeg z Dubé: »Práwo české země dáwno jest nalezené, ještě ot pohanstwie a najwiece ot Přemysla oráče a od těch panów, kteříž sú té ewhile byli,« pjše. Památkau duchownjho práwa gsau ustanovenj biskupská desátka ⁶⁾, a zákony, gež Břetislaw s biskupem Sewerem 1039 nad hrobem sw. Wogtěha w Hnězdně Čezech prohlásil ⁷⁾. Že i práwa zemská dáwno sepsána a knjžaty českými prohlášena byla, důkazy toho máme w práwech županských i zemanských kraginy brněnské 1229 ⁸⁾ a břetislawské 1237 a 1247 ⁹⁾, o nichž král Otakar Přemysl wýsowně připomjná. Nesmjme se ohljžeti na to, že čestj páni, zwlastě po vyhlasnutj Přemyšlowa rodu, swobodu swau tak wolně rozpuštěli, že žádných práw a nálezůw psaných mjti nechtěli.

Tak také býwała práwa městská, tak nazwaná jura originalia, na nichž se zwlastě práwa brněnská a práwa hornieká gjhawská vytvořivše, po celých Čechách i Moravě rozšířila a až do 1579 dotrwala ¹⁰⁾. W Lužici, Slezsku ano i na Moravě gako w Olomouci, a i w sewernjeh městech českých zahnjzdilo se práwo magdeburkské. Pozděgi za krále Jana

3) Crok — vir fuit hic in suis generationibus ad unguem perfectus, rerum secularium opulentia præditus, iudiciorum in deliberatione discretus, ad quem tam de propriis, quam ex totius prouinciae plebis velut apes ad alueare ita omnes ad ditimenta couuoabaut iudicia. Script. rer. boh. p. 9 et 470.

4) ibid. S. 11 — 15 et 471. Abhandl. d. k. böhlm. Gesellsch. Fünfter Folge 1. Band 1841.

5) Hic vir (Přemysl) — omnia iura, quibus haec terra vtitur et regitur, solus cum sola Lubussa dictauit. Script. rer. boh. p. 19.

6, 7) ibid. p. 85 et 109.

8, 9) Ne autem ea iura, quae prius a nostris predecessoribus, ut a bone memoriae duce Conrado et ab aliis postmordum aut a nobis in tota brenensi provincia sunt statuta. Jura primaeva Moraviae. Brunnae 1781. p. 23. Abh. d. k. böhmu. Gesellsch. 1786. p. 477. Codex dipl. Moraviae T. II. p. 209.

10) Cursus ciuilium sententiarum Běh městských wýpowědj, kterýž 1536 w Litomyšli skrácen od Brikci z Licka wyšel. Zvláše práwo hornj městské, Wacława II neywje nám wedenj práwa z oněch ztracených původních práw zachowalo, kteréž se s hornjm práwem i do ciziny wedralo, na kterémž i posavádny řad saudnj w c. k. rakauských zemjach z wětšího djlu založen gest. Wiz Monumenta historiae Boemiae Dobnici Tom. IV. p. 205. Jura primaeva Moraviae p. 43. Versuch über die ältesten Municipalrechte von Jos. v. Monse in die Abhandl. der k. böhmu. Gesellsch. der Wiss. auf d. Jahr 1787. p. 75. Geschichte der böhmu. und mähr. Bergwerke von Peithner v. Lichtenfels. Wien 1780. Franz Ant. Schmidt Berggesetzgebung. Wien 1832. Joh. Ferd. Schmidt Darstellung des Bergrechtes im Königreiche Böhmen. Prag 1833. a Geschichte des Bergbaus und der Berggesetzgebung im Königreiche Böhmen von Grasen Kasp. Steinberg. Prag 1837.

a syna geho Karla nowé uspořádánj wnitřnjch ustanovenj městských w Praze učiněno¹¹⁾. Karel i wysazenj winnic ustanowil. Konečně ustawenie Židům.

Práwnj rukopisy naše takto se rozvrhnauti mohau:

I. *Práwo zemské české.*

1. *Kniha starého pána z Rosenberka*: »Ktož pojme komorníka Pražského na póhon × obce nejmá právo měřiti, proto že to zwóle a kúpil se wšiu zwoliú¹²⁾.«

2. *Řád práva zemského*: »Kdyžby kto chtěl z hlavy bratra svého × tehdy z těch dědin móž učiniti co chce, jako z svých vlastních dělických.« Latině: *Ordo iudicij terre*: »Si quis pro capite fratrī sui × post vero de ipsa hereditate idem actor et beneficiarii disponent tanquam de re propria prout eis videbitur expedire.«

3. *Maiestas Carolina*: »Sanctissimam Trinitatem × debite facere conservari. W českém gazyku máme dwoge stará přeložení: a) *Řád české koruny*: »Swatú Trojcie w jednotě a t. d. × aby we eti spolu w jednotě přebývali« (překlad neauplný). b) *Řád a ustawenie české koruny*: »Boha wsemohúciego ku pomoci wzýwaje × wěno zjednat zemským práwem« (krátký wýtah).

4. *Ondřjeje z Dubé wýklad* na právo zemské: »Práwo zemské české dávno jest naleyzené × na panování také jinde práwa newed, než kdež jest zwod. Odhadanie jinde nečiň, než kdež jest zwod a panování, aby práwo ku práwu sjednali.«

5. *Jus terrae Boemiae*: »Rex debet per baronem datum in iudicio citari × Item omnia vadia recognita pertinent ad beneficiarios subcamerarii nec debent deleri sine eju consensu et voluntate¹³⁾.«

6. *Kusové o právě dědin manských i swobodných*: »Tiento během mnoho dědin manských, a t. d.

7. *Wýpisy z desk zemských*. a) Nalezowé za krále Jana, b) za Karla, c) za Wáclawa, d) za Sigmunda¹⁴⁾, e) za Ladislawa, f) za Giřj Poděbradského, g) za Wladislawa.

8. *Wiktorína ze Wšehrd knihy dewatery* o práwiech a súdiech i o dskách země české.

9. *Zřízenie zemská Wladislawska w Praze*, r. 1500 tištěná.

II. *Práwa městská.*

10. *Cursus civilium sententiarum*. Běh městských wýpovědí Přemysla Otakara II. S malau změnau gsau to práva městská brněnská, gjhawská, kutnohorská, pražská, hradecká¹⁵⁾ a t. d.

11) Uspořádání to nachází se na radném domě w tak nazwané »městské kuize«, a s některými doplňky w knihowně kapitoly Pražské.

12) Tohoto práva překladu sem gětě někde nenašel. Moge nowě přeložení doslowné latinské tištěno gest w Najdawniejszych pomnikach prawodawstwa slawiánskiego, wydal Andrzej Kucharski. Warszawa 1838. str. 279 – 344. Moge německé přeložení gest u dworských desk w rukopisu.

13) Tohoto zemského práva gest 126 clánkůw, a přeložení posud žádného se nenašlo.

14) Nalezowé panštj za krále Wáclawa a Sigmunda sebráni gsau Ogieřem z Očedělic.

15) Práwa tato wysła giž w XV wěku bez mjsta a bez let, o kterémžto wydánj obšjrě gedná Adaukt Voigt Abh. v. z

11. *Jus municipale et montanum Iglaviense.* Práva městská i horní Jihlavská.
12. *Constitutiones juris metallici Wenceslai II.* Práva královská hornická Wáclava II.
13. *Constitutiones civitatis Pragensis per certos ad hoc deputatos:* Wir Wenezlab Rokezaner Richter vnd Andres Goldner Seydel von Piesk atd. Od léta 1328 až do 1389.
14. *Práva konšelská a městanská za krále Jana, Karla a Wáclava:* »Najprwé že wseliký konšel má poslušen býti purgmistra atd.«
15. *Práwa Soběslawská:* »Za času knjzete Soběslawa Wysehradského atd.« (Gak se zdá, w husitských nepokojeh sepsaná.)

III. *Práwa cizá.*

16. *Práwa wikipildě sasického rádu:* »Pane bože wšemohúci,« — přeložena z německého »der vermehrte Sachsenpiegel, auch das sehlesisehe Landrecht genannt.«
17. *Práwa ciesařská,* gichž užíwaše rytieřstwo i města po wsem křestianství: »Buoh jest ustavil dva meče na zemi« atd. gest to přeloženo z prwnj połowice šwábského zreadla a druhá polowiec téhož šwábského zreadla gsau :
18. *Práwa velikého města Pražského,* a najprwé o lichwě: »Přisahuli já atd.«
19. *Práwa manská:* »Ktož manská práwa uměti chtěji atd.« z německého: das seliwä-bische Lehnrecht ¹⁶⁾.
20. *Kniha magdubrských práv městských,* kteráž *Donát* slowe.

IV. *Pomůcky k saudownictwji.*

21. *Solfernes* nebo život Adamów, a
22. *Belial,* gako druhý djl Solferna. W obau knihách těchto gest rozwinuto saudownictwj starých wěkůw welmi obširně se wsemi obřady a formalnostmi.

Rukopisowe obsahu práwnjho wubec.

- 1) **A.** Rukopis w lennjeh dskách na papjře w 4. obsahugjej 116 str. w pergamenowé obálee.
1—32. Casus. Petrus spoliavit Johannem in via pacis sine jure etc.
33—75. »Ktož pojme komorníka na póhon atd.« gest to kniha starého pána z Rosenberka č. 1.
76—116. »Notandum si quis pro capite fratri sui etc.« č. 2.

Acta literaria Bohemiae et Moraviae Vol. 1. pars 1. Prag 1774. pag. 27 pogmenowaw gc »Decisiones casuum forensium secundum jus municipale Moravicum«. Krásný wýtisk na pergameně chowá se, gak mně František knjže z Lobkowic obširnau zpráwu o tom dal, w knihowně řádu německých rytířů we Wjdni, gako též, že u nevyššího kanclere hrabče Mitrowského obširnější rukopis latině a stegný s tjmto wydánjm w čestině sc nacházj. Také práwa tato wydal Brikci z Licska w Litomyšli 1536, zkorrigowan ge dle latinského původu i po giných exemplářích českých starých, gimž předesal i práwa konšelská č. 14.

16) Wydána gest tato kniha w Litomyšli 1538, ač na tituli stojg: »Práwa manská, lethā Pana našcho Gezu Krysta Syna Božího 1538 tlaczieny su tyto knihy w Slawném městie Olomuczy«, gakožto swědčí při-pogcná »Práwa Zemská, Na kteráž se Práwa manská wztahují«.

Přehled pramenův právních w Čechách.

155

- 2) **B.** rkp. Biblioteky weřegně Pražské XVII. F. 49 w 4. wazba stará zažlautlá.
- 1—16. Řád práva zemského č. 2.
- 16—18. Kusowé o právích dědin manských. č. 6.
- 18—39. Wýklad Ondřeje z Dubé č. 4.
- 39—57. Práva starého pána z Rozenberka č. 1.
- 58—108. Práva welikého města Pražského č. 18.
- 108—110. Berna regalis generalis »Nos Wenceslaus« atd.
- 111—156. Knihy zemských práv: »Pane bože nebeský« atd. č. 16.
- 156—159. Summa integra berne regalis.
- 159—168. Práwa Soběslawská. č. 15.
- 3) **B. II.** rkps. též knihowny XVII. C. 22. na pap. we fol., wazba w prkenkách čerwena, kožena.
- 1—14. Wýklad Ondřeje z Dubé. č. 4.
- 14—25. Práva starého pána z Rosemberka. č. 1.
- 26—35. Řád práva zemského. č. 2.
- 35—38. Přípis Ondřeje z Dubé králi Wáclawovi: »Hotowi súce« atd. a pak Najjasnějšiemu Kniežeti atd., dále »kdyžby kto chtěl držeti dlího koho w útociech« atd.
- 38—44. Řád koruny české cies. Karlem potvrzený: »Swatú Trogici w jednotě« atd. č. 3. a.
- 44—57. Práva země české ciesařem Karlem potvrzená: »Bolia wsemohúcieho ku pomoci wzýwaje« atd. č. 3. b.
- 57—60. Práwa manská. č. 19.
- 60—61. Kusowé o práwiech dědin manských. č. 6.
- 61—64. Nález panský za ciesaře Sigmunda o listech.
- 65—66. Nález za krále Ladislawa 1454 we čtwrt. d. sw. Prokopa.
- 66—71. Berna regalis generalis regni Bohemie ciuit. et monast.
- 72—73. Práwa města Pražského o konšelech. č. 14.
- 73—108. Práwa rozličných příčin města Pražského welikého. č. 18.
- 108—113. Obdarowánie od krále Jana: »že žádný Němec kterýby česky neuměl atd.« 1310.
- 113—115. Ciesař Karel těchto kusów potwrdil: »Najprwé že wšecka v'na zemská atd. »Cechy se swými korúhwemi atd. Kdyžby rychtář člowěka otsúzeného opravil.« 1351.
- 116—118. Za času kniežete Soběslawa stalo sie jest swolenie atd. č. 15.
- 118—119. Nález o nowého krále — o wšecky listy — o ležení — o škody — aby listové dělání byli dle obyčeje starého — co mají od čeho wzieti u desk.
120. Nálezowé za krále Wladislawa. 1486 ff. VI quatuor temporum quadragesime. Ku konci »Actum anno dni. MCCCCCLXIX, ff. ij (in die Bonifacii).
- Stalo se obeczne swolenie przi sw. Wáclawie na sniemie držanem czož se mince a peniez branie dotycze atd.
- Najprwé aby žadny z miest ani z zemie nikam negezdil atd.
- O poprawach po kragich.

- 4) **B. III.** rkps. též knihowny XVII. E. 4. wazba w prkénkách kožená modrá.
- 1—10. Nota que occurrunt circa officium regni Boemie circa tabulas. Pro debito maiori tria citatio atd. × si iudeus citat.
10. Poczynagi se przissahy rzadem: Na tom przisaham gimž mne P. wini atd.
11. Sequuntur inuentiones baronum: Quia Petrus a paterna linea descendens atd.
- 11—19. Žaloby porzad. Conqueritur pro debito x marcarum atd.
- 19—42. De offensa coram rege vel iudicio plena. Si quis in presentia regis atd.
- 42—48. Summa berne regalis de monasteriis.
- 48—127. Knihy zemských práv: »Pane Bože wsemohúcny atd.« č. 16.
- 127—215. Práwa welikého města Pražského. č. 18.
- 215—222. Práwa manská. č. 19. ku konci: »Skonawagi se práwa myeszka, weska, sedlská.«
223. »Práwa konšelská a práwa panská, potom manská, naposledy práwa a rám panský toczys zemsky se wšym rzadem súdu zemského, póhonowé, otiery, przysahy se wšym wystreženim a zprawu czeho se ma strzieci a kterak ma cziniti wsudye o rozlične wyeczy. Jakož uzrzy ktož czisty bude a bude mu se srdcze radowati.«
- 5) **B. IV.** rkp. tčž biblioteky I. G. 18 na pap. w 4. wazba w prkénkách bělokožená.
- 1—26. Ordo iuris terrae, et quidem incipiendo: »Nota quod si quis in presencia regis aut consilio pleno« etc.
- 26—35. Querele. Conqueritur pro debito x marcarum etc.
- 35—36. Forme iuramentorum. Na tom přisahám gimž mne P. wini atd.
- 36—46. Nota que occurrunt circa officium minorum tabularum. Pro debito maiori etc.
- 47—104. Maiestas Carolina (latine). »Sanctissimam trinitatem« etc. č. 3.
- 105—111. Tractatus theologici quidam.
- 111—114. Epistola secunda Otakari regis de secundo bello contra regem Vngarie obtento. »Nostrorum felicium gesta« etc.
- 114—134. Litere que dantur a beneficiariis purgrauio pragensi.
- 134—150. Forme communes hereditarie.
- 6) **B. V.** rkps. weř. biblioteky na pap. we folio, wazba w prkénkách žlutau kož potažená.
- 1—127. Incipit liber regum etc. biblicus.
- 127—139. Ondřeje z Dubé výklad na právo české č. 4. a některé nálezy.
- 7) **B. VI.** rkps. též biblioteky XVII. E. 17. na pap. w 4. wazba zažlautlá.
- a—ff. Knihy zemských práw. »Pane boze wsemohuci nebesky otcze pro twu ctnu stiedru dobrotu« atd. č. 16.
- ff—ljj. Prawa welikého města Pražského. č. 18.
- lijj—lvijj. Práwa manská. č. 19.
- lvijj—n. De citationibus secundum ius terre Bohemie.
- n—oiijj. Ordo iuris terre Bohemie. č. 2. Explicit anno MCCCCXV.
- pijj—qvijj. Jura Iglaviensia et moncium. č. 11.
- 8) **B. VII.** rkps. též biblioteky weř. XVII. H. 29. w přejnjm 4. wazba hnědokožená.
- Napřed některé posleduj wule.

Přehled pramenův právních w Čechách.

157

Práwa Gjhlawska. »Ciesařské welebnosti potřebie gest« atd. vlastně č. 10. Na konci: »Skonawagi se prawa Gihlawa a niektere prze s gieb ortely a nalezy Leta od narodenie syna božieho Tisyezeho pietisteho dwadezateho w ten pondielij po sw. Kylianu a to na Kolinskem hradie nad Labem. P. S. de nedworzowie« atd.

Následuje Registrum na táz prawa. Ku konei: Anno incarnationis Saluatoris nostri Jhu. xpi. 1520 Fiiij ante Marie Magdalene hoe registrum completum est in castro Co o-nensi P. S. D. N.

Některé listy Karla, Wáclawa, Ladislawa a některých panuow.

Wyřezané prázdné listy.

Knihy práw Horníkom wydaných od slawné pamieti Wáelawa druhého. Ku konei: Koneez registr tieeho Anno 1524.

Několik alehymických kauskův od pozdějsí ruky.

- 9) **C.** rkps. knjžete Kolloredo-Mansfelda, we fol. na pap. pěkně psán.
- 1—21. Práwo země české Ondř. z Dubé. č. 4.
 - 21—40. Práwa starého pána z Rozmberka č. 1.
 - 41—55. Poczina se rząd prawa zemskeho. č. 2.
 - 56—58. »Hotowi gsucze každému« atd. ku konei »a počestného prawiti.« Dominus Andreas de duba Judex Supremus.
 - 59—60. Najoswieczenejsiu Kniežeti a panu Waezlawowi atd.
Kdyžby kto ehtěl koho na vtoezieeh držeti atd.
Kdyžby kto ehtiel koho pohnati an swe diediny ginym zapsal atd.
 - 60—70. Poezina se rząd české koruny. Swatu Trogiezy w gednotie atd. č. 3. a.
 - 70—91. Prawa naprzedsane zemie czeske prwepsanym cziesarzem Karlem potvrzena.
Boha wšemohúzieho ku pomoczy atd. č. 3. b.
 - 91—96. Prawa manska. č. 19.
 - 97—98. Kusowe o prawiech diedin manských č. 6.
 - 98—104. Nalez panský za krale Sigmunda o listech.
 - 104—105. Nalez panský za krale Ladislawa.
 - 105—112. Berna regalis generalis.
 - 113—115. Prawa miesta prazskeho wiezsieho o konšelech. č. 14.
 - 115—116. Prawa miesta prazskeho welikeho č. 18.
 - 116—184. Obdarowanie miestu pražskemu krale Jana.
 - 184—188. Potwrzene kusy od eiesarze Karla.
 - 188—190. Prawa Sobieslawa knižete. č. 15.
»Codex hie rarissimus Juris provincialis Boemiei temporibus Caroli IV. usitati nec in tabulis aut in alio Arehivo regni facile est reperibilis. (?) Stokholmia relatus« ete
- 10) **F.** rkps. Fürstenberský na pap. w 4. w běławé wazbě.
- 1—19. Prawa ezeska panská. č. 4.
 - 19—40. Práwa pana starého z Rozmberka. č. 1.

- 40—58. Rzad prawa zemského, č. 2. Ku konci: »Skonawagij sie prawa paska, zemska, česka, Leta narodenie Syna Bozieho Tysyczieho atd. padesateho prwnieho« (1451).
- 59—63. Ondřeje z Dubé přípis Králi Wacławowi (celý).
- 63—64. Kdyžby kto chtiel koho drzeti dluho na vtocziech.
- 65—77. Rzad česke koruny cziesarzem Karlem. č. 3. a.
- 77—78. Item o wšeczy listy že mnoho gest listuow atd.
- 78—79. Téhož článku počátek.
- 79—81. Panští nálezové za krále Ladislava.
- 81—82. Wýklad snuow (pozdější rukau).
- 83—85. Prawa pisarzska, mestopisarzska, prawo Ondraška menšieho pisarze.
- 85—89. Prawa najwyssich eztir vrzedeníkuow.
- 11) **F. II.** rkps. Fürstenberský na pap. w 4. wazba w prkénkách hnědau koži potažených.
»Per me weneeslaum de Semeehow Anno M^o V^e septimo.«
- 1—6. Registrum super ius ciuile.
- 6—7. List krále Wladislava o zběhlých lidech na Hor. Kutn. we čtvrtek před sw. M. Magdal. 1497.
- 7—9. Litere Wenceslai et Otakari ad statuta ciuilia Iglaviensia et registrum super istud ius.
- 9—10. List krále Wladislava o poctivosti lazebníkuow. W Praze, w pondieli před sw. Wawřinc. 1474.
- 10—12. O sladownících, o pekařích. Z strany šewcuow nowinnikuow a wetešníkuow.
- 13—22. Práva pražská: »Za času kniežete Soběslawa« č. 15.
- 25—63. Práva niest všech hlavních. Napřed gsau práva konšelská č. 14., a potom Distinctiones oder der vermehrte Sachenspicgel. č. 16.
- 64—67. Práva manská, č. 19. ku konei: feria iij ante procopi 1499.
- 68—69. Kusové pány starými přemietáni, č. 6.
- 70—138. Práva wikipildie sasického řádu, č. 16. ku konci o wěrné ruce a o wolení krále.
Et sic est finis per me Wen. de Semechow A. D. 1499.
- 138—139. Zahájenie a zdanie súdu.
- 139—140. O pokore wražedlníka. Pokora wražedlníka atd.
- 140—149. Jura ciuilia ciuium, č. 11.
- 150—186. Execrpta de libro Cursus sententiarum ciuilium, č. 10.
- 186—187. Copia super maleficos homines. Kdyžby se přihodilo žeby jeden člověk nařekl jiného zhářstvem atd.
- 188—189. O koruhwech, které mají napřed jít.
- 189—190. Zahájený Saud.
- 190—191. Anno D^o iiij^{to} dic beati Anthoni Judicium generale.
- 191—192. Clo, řezníci, železo a suol, slady, řemeslnici, podruzi, hry, cla w branách, wořchhy.
- 192—197. Zahájené právo (po magdeburšku).
- 197—213. Právo zemské. (Wytah z Ondřeje z Dubé), č. 4.

- 213—214. Řád u desk. Komuž trh kladú atd.
- 214—220. Sném o suchých dnech letničných 1497.
- 220—224. List páně Pernšteinského o to, což se saudu komorného dotýče.
- 224—229. Sném anno atd. lxxix. f. iiiij post Francisci.
- 230—240. Wybranie z praw zemských od Přemysla oráče ustanowena a najprwé Statuta ciesaře Karla. (Gsau to vlastně někteři článkové Majestatu Karolinského), č. 3.
- 241—243. Pankhart, sebránek, padúch, chlap, zlosyn, o cizoložných ženách, o přisahách.
- 243—244. Zahájený súd. (Slowo od slowa gako na listě 189).
- 245—253. Sném o Letare 1485.
- 254—258. Sném w pondělí po suchých dnech postních 1492.
- 259—260. Nálezové anno 1410 ff v. post Jeronymi.
- 260—276. Sném o panich rytieſtwu a měſtanech čtvrtý.
- 276—279. Sném. My Wladislaw. O papeži. De communione. O prawich, o zápisich, o pře-chowávání giných. O cle, o pikhartich, o zápisu.
- 12) **H.A.** rkps. na pap. we fol. Lij listů a 8 listů registřjk l. 1528 w pátek po sw. Rzechorzy u mne. Knihy praw hornikom wydanych od Slawne pamieti Wacslawa druhe^o mezi Krali Czeskymi w pocztu šeste^o Krale Czeske^o. Ku konci: »Skonawagij se knijehy prawa Kralowskego wšem hornikuom po Kralowstwij Czeskem obywagijcym wydanego od naiyasnieyšieho knijžete a pana. Pana Waclawa druheho. Šesteho Krale Czeskeho a polskeho. Kterýž leta Panie M^oCCC^o Miesyce Czerwna niekterakym Wlachuom roz-kázal gest groše nayprwe v hory dielati a kowati. Od nichž y podnes slowe v hory wlasky dwuor.«
- 13) **H.** rkps. Hořovický na pap. w malém 4. wazba nowá w mramorowaní kůži.
- 1—17. Práwa zemská země české, č. 4.
- 17—29. Řádové zemského práva, nayprwé o hlawu, č. 2.
- 29—36. Práwa starého pána z Rozmberka, č. 1.
- 37—48. Některé články z Ustawenie Ciesaře Karla. Cap. 14. O zápowědi dědin a hraduow — až — cap. 149. O sirých pannách za muž vdánie. Ku konci: »Skonawagij se prawa zemská czeske zemie Letha božic^o Tisyczeho cztyrzisteho Šedesateho druheho w sobotu po sw. Girzij.«
- 14) **H. II.** rkps. Hořovický pap. we fol. codex c. 1. 576 listůw, z prvnj polovice šestnáctého věku.
- 1—12. Práwa země české, č. 4.
- 12—13. Juramentum pro negativa. Na tom přisahám že sem se stawěl Wáclawovi Zmrzlíkovi ten den na sw. Giří atd.
- 13—20. Nota que occurrunt circa officium minorum tabularum. Item pro debito maiori trina citatio. Pro debito fidejussorio maiori trina citatio etc. × posset etiam dotare, sed dotalitium non tenet, nisi poneret disaggregationes (disbrigationes).
- 20—21. Forme iuramentorum. Na tom přisahám jimž mne P. winí atd.
- 21—30. Forme qurelearum.

- 30—34. O uwázanie s komorníkem. Item uwázanie s komorníkem takto podlé práva má býti: od starosty komorničího, ježto on w swa registra má zapsati atd. Item kdyby bylo sedm bratří nedilných atd. Item najprwé po puohonu když se požene k kterému roku atd. X pakli který nestane, ztratí swé práwo atd. Item Také páni prawí, že sú swobodni, že z svých nálezuow starých v zemské dsky zapsaných mohú jich ujiti i přičiniti atd. Item jest panský nález, že pán zemský nemá před úřad menší poohoněn býti z mnoha neb z mála atd. Item Wisa jest jakoby řekl widěl sem, a jest proto, jestližeby atd. Item odporejst všem obeená obrana proti každému práwu atd. X že nemá swé pře proto ztratiti.
- 34—42. Nalezeno a nstanoweno, jakož jest bylo od staradáwna bráno od desk atd. X tu sobě jím oprawi.
- 42—43. Formule: Da monitionem etc. (latině).
44. Zahájenie saudu. »Krajuow jest dwanaet.«
45. Wýpisek z knihy starého pána z Rosemberka. (§. 156 — 192) Ze zlodějstwa jeden póhon též práwo pothoniti jako z plena; práwo woda; z lesa porubenie a t. d. X ze spráwy dědin trój póhon práwo swědky wéstí. Item když koho poženút trojini póhonom, netřeba státi polinanému než k poslednímu roku neb póhonu. A útoku nemoz žádný wložiti poručník pře, než sám kohož se pře dotýče.
- 45—78. Počinaji se nálezové českého krále Jana slepého. I Zdislai A. 2. 3. Barones inter Wok de Krawar, Plichta de Adlar, Plichta de Rozdialowicz, Albertus de Krir; ibidem iuxta a t. d.
- 78—83. Acta pro tempore regis Wenceslai. D. Andreas de Duba index supremus: Naj- oswěcenějšimu knižeti a pánu p. Wacławowi řimskému a t. d. X milost činiti a stran nedřzeti. Tuto se piše o čtyrech úředniciel najvyšších a t. d. O bráni od desk X ale chowati jej ani tepla ani studena, ani syta ani lačna až do swé wuole, nebo do smlúwy o swé práwo.
- 83—90. Albus novus eitationum tempore regis Weneeslai. Johannes de Sowogowie eitat Jarossium de Opočna a t. d.
- 90—103. Temporibus Sigismundi imperatoris. Quarto Matthie A. 2. Anno dom. 1437. f. ij a. purif. Marie etc.
- 103—129. Temporibus Zdislai (sic, l. Ladislai) II Johannis Dupowec J. 2. (Sném obeený r. 1454 Fol. 124.)
- 129—172. Temporibus Georgii regis.
- 172—177. Naučení o řádu u desk: »Gindřich z Michalovic a t. d. znamenawše že země z daru božího naše česká upokojena jest a t. d.
- 177—180. Wy úřednici kteříž ste od nás w tyto úřady usazeni.
- 180—184. We jmene swaté a nerozdílné Trojice amen. Jakož wšickni i každý zvláště dobrí lidé mají se starati o obeené dobré w této vlasti a t. d.
- 184—188. Sném w Benešově l. 1474 (zápis).

Přehled pramenův právních w Čechách.

161

- 188—195. Swolenie na sněmu, kdy Wladislawa za krále wolili.
 195—245. Wýpis z desk zemských za krále Wladislava.
 245—251. Pro ecclesia in Drachow. 251—263 prázdro.
 264—285. Opět wýpis z desk a z register purkrabských.
 285—288. Spis Šatného — Sigmunda Chmelického — M. Prokopa.
 288—290. Řád stawu panského. Léta a t. d. 1501 w úterý po svátosti a t. d.
 291—399. Opět wýpis z desk zemských.
 399—418. Akta wseliká za krále Wladislawa. 418—432 prázdro.
 432—437. Barones iudicio presidentes ab anno 1388 sq.
 437—468. Ad communia tempa a t. d.
 469—472. Zápis krále Wladislava dd. 1508, čtvrtek den sw. Wawř.
 472—494. Registra privilegij na Karlštejně chowaných od r. 1501.
 495—525. Akta za krále Wladislava.
 525—540. Řád korunovánie krále českého (celý).
 540—555. Opět akta za krále Wladislava.
 555 až ku konci. Maximilianus div. fav. clem. Rom. rex ec. dd. 18 Apr. 1506.
 15) **H. III.** rkps. knihowny Hořowické na pap. we Folio.
 Knihy čtyry práv hornických, psány skrze Giřjka Hynka z Křešic 1531.
 Práwa Gihlawská.
 16) **J. I.** rkps. na pap. w 4^a od l. 1490 u pana Joscfa Jungmanna.
 Práwa královská Horníkuow Wáclawa druhého.
 Běh městských wýpowědí.
 17) **J. II.** rkps. na pap. w 4. 336 listů od r. 1529 též u pana Josefa Jungmanna.
 Práwa miestská panow horníkuow hory kuthny, kterychžto užywagij przy saudijch na rathauze.
 18) **K. I.** rkps. Klatovský w Klatowech na radnjm domě.
 Práwa welikého města Pražského, č. 18.
 Práwa magdburská.
 19) **K. II.** rkps. Kutnohorský w Hoře na radnjm domě, wždy dva listy pergamenu a čtyry papjru we fol., wazba modrokožená s mosaznými knofljký. Na desce starý nápis: *Jus ciuile et montanum. Fasc. D. V. N. 5760 serin. oecon. 27.*
 1—43. *Jus regale montanorum. »Wenceslaus Dei gratia secundus (sextus) rex Bohemie« ec.*
 43—98. *Hye hebent sich an di perkrecht di Meister Johannes von Gelhawsen gedewtschet hat. Wir Wenzlaw der ander Kunig czu Behem ec.*
 99—253. *Liber sententiarum primislaj qui postea dictus est Ottagarus. »Imperatoriam majestatum non solum armis« ec. Nad tjmto gest napsáno 1245; poslednj dwě cifry gsau škrábány, gakoby bývalo 1261. Na konci 7½ listu pozdnější rukau: Letha MCCCLXV Jan Ways a Wit Piser a Mikuláš Stohlar wyslani sú byli do Gihlawy pro naučenie z práw jich na tyto kusy.*

- 20) **K.** **III.** rkps. Kutnohorský, gegž Voigt w popsánj mincji českých uwádj: Knihy práw Gihlawských přiležieci zvláštie Miestu na Horách Kutnách, y k Horám tudyz, wydaná od Muzuow múdrých a potwrzena od Nayjasniegších Knjžat a Pánuow, Pana Wáczlawa Krále czeského a Pana Przemysla Syna geho, tchdy Markrabi Morawského a Rakúského, Styrského y Korutanského Wewody a t. d. č. 12.
- 21) **L.** **I.** rkps. knihowny Lobkowické w Praze.
 Ondřeje z Dubé wýklad na práwo země české, č. 4.
 Práwa starého pána z Rosenberka, č. 1.
 Statuta neb ustavene ciesaře Karla, č. 3.
 Práwa ciesařská, č. 17.
 Práwa welikého micsta Pražského, č. 18.
 Práwa manská, č. 19.
- 22) **L.** **II.** rkps. též knihowny Lobkowické.
 Instrukci menším úředníkům při dskách zemských: Gindřich z Michalovic najwyšší komorník a t. d.
 Ondřeje z Dubé Wýklad na práwo země české, č. 4.
 Práwa starého pána z Rosenberka, č. 1.
 Zpráwa o poprawě.
 Ondřeje z Dubé přípis králi Wáclawovi.
 Statuta neb ustavene ciesaře Karla, č. 3. a.
 Conclusa diete regni Boëmie 1469.
 Conclusa diete regni Boëmic 1480.
 Jura Ducis Soběslai (pozděgší rukau), č. 15.
 Statuta Caroli (česky), č. 3. b.
 Preiudicata (nálezové) sub rege Vladislao.
 Ritus coronationis regis Georgii.
 Berna regalis de ciuitatibus et monasteriis.
 Jura seu solutiones a monasteriis et ciuitatibus subcamerario regni pendenda.
- 23) **M.** **I.** rkps. w knihowně českého Museum N. 684 na pap. we Folio 307 listůw, wazba stará hnědokožená s mosaznými knofly.
- ai—bij. Registřík na Distinctiones, č. 16.
 biv—bv. Constitutio Sigismundi imperatoris anno 1437.
 bv—bix. Registřík na práwo země české a ustavene Karla.
 bix—bxvi. Práwa Soběslawská, č. 15, a konšelská, č. 14.
 bxvij—lxx. Práwo wkpildě řádu Sasického, č. 16.
 mi—nvij. Zemské práwo České, č. 4.
 nvij—oxij. Práwa starého pána z Rosenberka, č. 1.
 oxij—pxij. Řád práwa zemského, č. 2.
 pxij—pxvij. Statuta ciesaře Karla, č. 3. a.

Přehled pramenův právních w Čechách.

163

pxvij—qvij. Řád a ustawenie české koruny ciesařem Karlem, č. 3. b.

ku konci připogeny gsau formule přjsah.

24) **M. III.** rkps. též biblioteky musegnj, Nr. 767, na pap. w 4. 161 listůw, wazba polowice stará černokožená.

1—36. Práwa zemská česká. č. 4.

36—63. Práwa starého pána z Rozmberka. č. 1.

64—109. Ustawenie ciesaře Karla až do XXXVIII článku. č. 3. a.

109—112. Několik článkůw k zemskému práwu.

112—114. Ustawenie panské za krále Sigmunda, co má bráno býti od desk.

114—126. Nálezové za krále Ladislawa.

126—129. Summa celá berně královské od klášterůw a měst.

129. Coronatio regis Georgii oc.

130—155. Ustawenie ciesaře Karla č. 3. b.

155—160. Přípis Ondřeje z Dubé králi Wáclawovi a o čtyrech úřednicích najwyssích.

160. Přísaha krále Giřiho.

25) **M. III.** rkps. též knihowny Nr. 685, na pap., w malém fol., wazba bělokožená. Někdy náležel Prof. Riegerovi, gá sem geg kaupil od Krameriusa a daroval Museum.

1—39. Práwa ciesařská. »Panе bože wšemohúci.« č. 17.

39—84. Práwa welikeho města Pražského. č. 18.

84—88. Práwa manská. č. 19.

88—94. Práwa konšelská. č. 14.

96—116. Ondřeje z Dubé Wýklad na práwo zemské. č. 4.

116—135. Práwa starého pána z Rosemberka. č. 1.

135—150. Řád práwa zemského. č. 2.

150—153. Přípis Ondřeje z Dubé králi Wáclawovi.

154—171. Řád a ustawenie české země. »Boha wšemohúcieho« atd. č. 3. b

172—184. Statuta ciuilia iglauiensia. Jura ciuitatis iglauensis. Jura montanorum et urboriariorum. Ku konci: Expliciunit statuta et Jura ciuilia iglauensis et aliarum ciuitatum per terram Boemie.

185—187. Priuilegium communitatis theutonicalis.

187—199. Statuta Caroli imperatoris, Řád a ustawenie české koruny ciesařem Karlem potvrzený. »Pomoz milý hospodine« atd.

202—402. Práwa wikipildě řádu Sasického, č. 16, ku konci: Finis Anno dni. 1448 cirea festum Simonis et Jude.

26) **M. IV.** rkps. též mus. knihowny Nr. 776 na pap. w 4. 302 listy, wazba stará bělokožená.

1—175. Práwa wikipildě řádu Sasického, č. 16. ku konci: leta atd. lv. (1455) tu sobotu po božiem tiele.

177—178. Nalezeno a ustaweno, iakž bylo odstaradáwna bráno od desk.

178—179. Za krále Ladislawa panšti nálezové l. Bož. liuij (1454) f. v. in die procopi.

180—302. Belial. č. 22. ku konci Anno dni. atd. lix^o (1459).

- 27) **M. V.** rkps. též biblioteky musegnj N. 768 na pap. w 4.
 1—40. O cztyrech cznostech stežegných.
 40—41. Rozumowé rozlicznych mudrczuow 41—55. Seneky knihy o mrawiech.
 55—67. Obdarowanie starému miestu pražskému od krále Jana 1310, od Karla 1351.
 67—69. Práwa Soběslawská č. 15.
 69—78. Berna regalis generalis regni Boemie.
 78—80. Práwa o konšelech a gich radách. č. 14.
 80—132. Práwa welikého miesta pražského č. 18.
 152—158. Práwa manská. č. 19.
 158—170. Kusowé o práwie diedin manských. č. 6.
 170—242. Nálezové panští za krále Sigmunda až do Wladislaw:
 242. Rozsudek krále Wladisława mezi pány rytierzi a miesty.
- 28) **M. VI.** rkps. též musegnj knihowny Nr. 769 na pap. w 4, wazba w prkénkach hnědau kožj potažených.
 1—2. Astrologické poznamenání pozdnější rukau.
 5—76. Práwa ciesařská, č. 17.
 76—88. Práwa manská země české, č. 19.
 88—90. Kusowé o právě dědin manských, č. 6.
 90—93. Ustawnie a zjednanie pánouow a zeman země České za ciesaře Sigmunda krále českého, co bráno od desk.
 93—95. Za krále Ladislawa panští nálezové 1454.
 95—96. Od pečeti jeden groš Léta páně Mccccij (*sic!*) král Karel ustanowil jest.
 96—97. Pankhart, sebranecz, chlap, zlosyn, czwikyř, zenima.
 97—102. Zpráwa o konšelech a o gich radách. O nowých konšelech. O wolení nowých konšel od starých. O wolení úřednikuow přísežných, ku konci: a tak buď nynie na tom přestáno.
 103—116. Řád a ustawnie české koruny ciesařem Karlem, č. 3.
 116—129. Berna regalis generalis (necelá).
 129—328. Kronika česká.—Mnozí lidé rozumní atd. Ku konci: Léta Božie⁰ M⁰cccccxvij⁰ dokonány sú tyto knihy ten pátek den s⁰ Ippolita przed wzetim panny Marie na nebe králowny nebeské. A psal ge Jan Trubacz Služebník pánouow Nowomiestských gich milosti y také swázał atd.
- 29) **M. VII.** rkps. též knihownymusegnj »Kniha Tallmberská« N. 160. na pap. we Folio, pěkně psána, wazba stará bělokožená.
 1—30. Práwa země české. (Ondřeje z Dubé), č. 4. a t. d.
 30—147 a 162—194, též 204—276. Wýpisy z desk zemských: nálezové krále Jana a t. d.
 147—157. Grauamina sgedenocených pánouow na krále Giřiho; it. 419—427.
 194 sl. Donationes pro ecclesia in Drahow.
 296 sl. Horni práwa krále Wladisława a t. d.
 310 sl. Index literarum que dotationes monasteriorum et ecclesiarum concerunt.

- 370—381. Rozepře pražských a jiných měst s pány českými.
 342—363. Poznamenanie truhlic priuilegij na Karlštejně.
 383. Poznamenánie roduov panských pod gednau.
 384 sl. Wýtahowé z desk zemských: akta za krále Wladislawa.
 402—413. Rád korunování krále a králowé.
 416. Krále Wladislava rozliční listové.
 417. Mikuláše Šlíka list k snemu.
 418. Artikulové měst panuom a rytieřstwu.
 430—445. Maximiliani imperatoris et Wladislai regis litere etc.
- 30) **M. VIII.** rkps. též musegnj knihowny N. 771° nowý ze starého přepsaný w 4.
 Práwa země české (Ondřeje z Dubé), č. 4.
 Práwa starého pána z Rosenberka, č. 1.
 Rád práva zemského, č. 2.
 Práwa zemská od ciesaře Karla ustanovená, č. 3. a.
 Nálezové za krále Ladislava.
 Práwa kniežete Soběslawa, č. 15.
 Rád koruny české, č. 3. b.
 Ritus coronatiōnis Georgii regis.
 Reposita in Karlštejn.
 Forma Pražanoum daná od ciesaře Sigmunda.
 Práwa zemská a miestská ciesařská, č. 17.
 Práwa welikého miesta Pražského, č. 18.
 Knihy práva manského, č. 19.
- 31) **M. IX.** rkps. též knihowny musegnj N. 771. w 4.
 Kniha nálezuow, z níž Wladislawské zřízení zemské sestaweno.
- 32) **M. X.** rkps. též musegnj knihowny N. 688. na pap. we folio, wazba bělokožená mosazi okowaná.
 Práwa městská horníkuow Kutnohorských: Ciesařské welebnosti potřebie jest atd. č. 10., ku konci: Giž gest konecz práw . . . ských budiž buoh pochwalen na wieky wiekuow amen. Illeta panie M^o.cccc^o.lxvij^o w úterý na sw. Mikuláše.
- 33) **M. XI.** rkps. též musegnj knihowny N. 686. na pap. we folio, wazba hnědokožená s mosaznými knofliky.
 Práwo welikého města pražského, č. 18. počátek a konec chyb.
- 34) **M. XII.** rkps. též knihowny musegnj N. 782. na pap. w 4. wazba nowá. Cursus ciuilium sententiarum seu iura ciuilia Bohemie et Moravie cum interpretatione bohemica: Běh městských wýpowědí. Anno 1533.
- 35) **M. XIII.** rkps. též knihowny musegnj N. 690. na pap. we fol., wazba w hnědé presowané kůži.
 Kniha magdburských městských práw, kteráž Donát slowe, č. 20. Transumptus et finitus mense Julio die saturni anno nato christo 1543.

36) **M. XIV.** rkps. též biblioteky musegnj N. 772. na pap. w 4. Práwa Litoměřická, to gest wýpowědi kmetuow magduburských i litoměřických.

37) **M. XV.** rkps. též musegnj knihowny N. 773. na pap. w 4., wazba hnědá pressowaná s mosazným kowánjm.

Práwa Litoměřická t. g. wýpowědi kmetuow litoměřických i magdeburškých rozličným městům dané od A primo až do N. XI.

Práwa miesta Pražského wětšieho a najprwé o konšelech. S i — S ii. č. 14.

Práwa rozličných přičin téhož města Pražského velikého. S ii. — Z ij. č. 18. ku konci: Léta od narozenie syna božie⁰ M⁰V⁰xij⁰ w sobotu po božím tiele na den sw. Bonifacia per me Johannem de Thowaczow pro tune in lithomiericz.

38) **M. XVI.** rkps. též musegnj knihowny na pap. w 4. č. 780 w papjrowé wazbě.

1—3. Statuta consilij ciuitatis pragensis et primum de rectura consulum.

»Naiprwe že wšeliký konšel má poslušen býti purgmistra« atd. č. 14.

3—55. Jura ciuilia pragensis ciuitatis et primo de vsuris. Přisahuli iá kterému člověku atd. č. 18.

59—148. Jura Appellationum id est Orteluow. Cwu swestirn ebenburtig von vater vnd von muter ře. Znamenité gest že wšecky nadpisy kapitol gsau česky psány, kdežto text gest německý. Na listě 114 počjwagj se Distinctiones, a sice prvnj: Mietet einer ein hawz czu einem czinse ře. až do 21., a zas prvnj: Joch swere got, das ich wil rechte orteil sprechen ře. až do osmi, pak zas prvnj: Kohoz k sudu pozenu. Weme vor geboten wirt ře. až ku konci wždy znowu začnjagce. Poslednj slöwa: Was die mijste menynge volbort in dem rate das sol der mijner teil nochfolgen ře.

Et sic est finis Anno dnice. incarnationis 1461 in vigilia sti. pauli hora quindecima In horsouensi tyn per Johannem de egra ře.

39) **M. XVII.** rkps. na pap. we fol., též knihowny musegnj č. 724. Iglauer Rechte.

1—20. Wie man ein Gericht hegen soll.

21—50. Hie hebt sich an die Handfest der Stat Iglaw.

51—94. Alhie hebt sich an das Buch Sententiarum.

95—165. Hie heben sich an die Pergrecht von allerley stacken vnd die Register.

166—190. Diese nachgeschriebene Recht hat Künig Ottogarius gesetzet nach Christi geburt Im Tausendt vnd in dem neun vnd sechzigsten Jahr über alles Behmerlandt. W letech gest wynečlano zwei hundert (1269).

191—213. Sequuntur varia rescripta in Bohemico et primo simplex informatio.

214—238. Municipalia iura Wenceslai regis, č. 12.

239—244. Sententiae super causis dubiis diversis ciuitatibus et oppidis in Iglavia.

245—249. Fragmenta vnterschiedener Rechte.

249—253. Ordo et articuli tutorum.

255—263. Ex iure montanorum scitu digna.

- 264—277. *Dissinitivae sententiae quae super causis dubiis diversis ciuitatibus et oppidis in Iglavia sunt transmissa.*
- 278—327. *Vnterweisung bey der röm. kais. Majestät gesucht. »Im Jahre 1566 ums Pfingsten oč.*
- 40) **M. XVIII.** rkps. též musegnj bibliothcky Nr. 770 na pap. w 4. z předu gest obrázek na pergáméně a w monogrammu **AM** leta 1525.
Práva královská hornická Wacława II, č. 12. K tomu připsána gsau další nařzenj hornj, počjnagcji od leta 1534 až do 1601.
- 41) **M. XIX.** rkp. též musegnj knihowny na pap. we fol., č. 689.
Distinctiones oder dcr vermchrte Sachsenspiegel. Dis buch is ein buch des rechtin zu Wygpilden in Sechsicher art oč. ku konci: Iste liber est completus in crastino onnium sanctorum seu in die animarum anno dni M^o CCC^o nonagesimo septimo Dco gratias. Takowy rkps. bez let ustaupila knihowna do Wratislawi za giný český.
- 42) **M. XX.** rkps. též knihowny musegnj N. 732, na pap. w mal. fol.
Nálezowé za krále Ladislawa.
Registrum na priuilegia králowstwie českého.
Zápisowé za krále Sigmunda a giná akta wálek husitských.
Zřízenij wogenské Jana Žižky z Trocnowa.
Rokycanae mandata a giná latinská duchownj nařzenj.
Erzbischof Ernst II, Briefe 1627 bis 1629 pozdněgšj rukau.
- 43) **M.** rkps. Jana rytjře z Nowé Hory (Neuberg) na pap. 4., wazba w prkénkách bělokoužená pressowaná.
1—49. Práwa Rziská. Pane bože wšemohúčzy nebeský otcze atd., č. 17.
49—74. Práwa zeinská, (Wýklad Ondřeje z Dubé), č. 4.
74—95. Práwa kteráz byla u pana Starého z Rozmberka, č. 1.
95—114. Řád práwa zemského, č. 2. Ku konci: Skonawagi sie práwa panská zemská česká.
114—119. O čtyrzech vrzedniciech Naywysshých. Hotowi gsucze atd.
119—130. Rzád české Coruny Karlem cziesarzem potvrzeny. Swatú Tropiczy w gednotic atd. Poslednj článek: O korunowáni krále i králowé Poczestnost králowstwic atd. Na konci: hic est defctus magnus.
130—131. Nález za krále Ladislawa Leta b. 1454.
131—135. Nález panský za cziesarze Karla Slawné pamieti o listech. Item o wšecky listy zie mnoho gest listuow starých a t. d. Cziesarz Karl prawij: Ale zic na wšaky den a t. d. Vrziedniczy slowu od vrzadu.
135—137. O swiedcziech. Weliké vzticznosti a t. d.
137—143. Registrum neboli zpráva na statuta zemie czieské cziesarzie Karla. Prwá kap. O pohanech atd.
143—169. Statuta czieske zemic cziesarzem Karlem potvrzena. Boha wšemohúčzielho a t. d.
169—174. Práwa manská zemie czieské, č. 19.

- 174—180. Kusowe zwlaštni diedin manskych, č. 6.
- 180—181. Pankhart, sebranecz, paduch, chlap, zlosyn.
- 181—188. Leta od n. s. b. 1310. Obdarowanic miesta starcho prazskeho kralem Janem.
- 188—193. L. 1351. Obdarowanie miesta prazskeho Karlem. Koruhwe.
- 193—195. Práwa Kniežete Sobieslawa, č. 15.
- 195—197. Prawa rozlicznych prziczin téhož miesta prazského, č. 18.
- 44) **N. II.** rkps. Jana rytře z Nowé Hory na pap. we folio, wazba hnědokožená.
- 1—29. Práwa zemská zemie české. č. 4.
 - 29—56. Práwa Pana Starého z Rozmberga. č. 1.
 - 56—76. Rzad práva zemského a nayprwé o hlawu. č. 2.
 - 76—79. O cztyrzech vrzedniciech naywyssich. Hotowi gsuce atd.
 - 79—82. Dominus Andreas de Duba. Najoswicceniegšiemu Kniežeti atd.
 - 82—95. Rzad české koruny ciesarzem Karlem potwrzený. Swatú Tropiczy atd. č. 3. a.
 - 95—120. Práwa naprzedsané české zemic prwepsaným ciesarzem Karlem potwrzená. Boha wsemohúczieho atd. č. 3. b.
 - 120—126. Práwa manská české zemie. č. 19.
 - 126—129. Kusowé vlastnij z práw diedin manských. č. 6.
 - 129—135. Nález panský za ciesarze Sigmunda o listech.
 - 135—137. Nález panský za krále Ladislawa 1454.
 - 137—147. Berna regalis generalis. Sessiones. Ordo seu modus colligendi. Jura collectorum Notarii maioris. Jura notariorum minorum. Litere maiestatis supra collectione berne generalis. Summa integra berne: Monasteria, Ciuitates. Deperiencie. Alienaciones. Indulta. Proscripta firmata. Proscripta nondum firmata. Alia proscripta. Census hereditarius. Ruba regalis. Statuta pretorii. Testes pro capite ad iuramentum non admissi. Jus iudicis curic. Jus subcamerarii. Census de ciuitatibus dne. regine. Summa de ciuitatibus dne. regine.
 - 147—149. Práwa miesta pražského wietšieho o konšelech. č. 14.
 - 149—227. O Lichwie. Przisahuli ia atd. č. 18.
 - 227—238. Obdarowanie star. miest. kramem Janem 1310.
 - 238—243. Potvrzenie kusuow ciesarzem Karlem 1351. O nápogich. O korúhwech a giné kusy.
 - 243 — Práwa Sobieslawská. č. 15. ku konci 1473.
- 45) **P.** rkps. na radnjm domě starého města Pražského na pergameně krásně psán we folio, 268 listůw, wazba nowégší hnědá s mosazným kowánjm.
- 5—25. Wýklad Ondřeje z Dubé na práwo zemské. č. 4.
 - 25—42. Práwa starého Pána z Rozmberka. č. 1.
 - 43—57. Řad zemského práwa. č. 2.
 - 57—73. Ordo iuris terre boemic. č. 2.
 - 73—78. Práwa manská. č. 19.
 - 78—81. Modus colligendi bernam et litere majestatis de eodem.

Přehled pramenů právních w Čechách.

169

- 81—82. Kusowé o právě dědin manských. č. 6.
 83—91. Statuta ciuilia Iglaviensia: Nos Wenceslaus sc. č. 11.
 91—82. Jura montium et montanorum uel elaboratus de iure sc.
 92—96. Priuilegium et iura ciuium de Brunna. Nos Wenceslaus sc.
 97—148. Práwa města Pražského (konšelská) č. 14. a dále o lichwě č. 18.
 148—249. Cursus ciuilium sententiarum. Quidam proposuerunt sc. č. 10.*)
 249—253. Quedam statuta Clementis pape VI. Dolenter referimus sc.
 253—257. Summa integra berne regalis.
 258—263. Statuta Judeorum. Karolus sc.
 263—264. O mýtu malé Strany. Wáclaw z boží milosti sc.
 264—267. Wysazenie winnie. My Karel sc.
 46) **P. II.** rkps. na též radnjm domě w Praze na pap., we fol. 346 listůw mimo reg-
 strum a giná poznamenánj, wazba w bjlé swinské kůži s mosazným kowánjm a záponkami.
 1—115. Cursus ciuilium sententiarum. č. 10.
 115—120. Quedam ciuibus occurentia secundum Clementem papam sextum.
 120—130. Statuta ciuilia ciuium Iglauiensium. č. 11.
 130—132. Jura moncium et montanorum.
 132—137. Priuilegia et iura ciuium de Bruna.
 137—141. Statuta Judeorum.
 141—142. O mýtě malé Strany.
 142—146. Řád kterak sú winnice wysazeny.
 146—152. Berna regalis generalis regni Boemie.
 152—154. Práwa města Pražského o konšelech. č. 14.
 154—209. Práwa města Pražského welikého. č. 18.
 209. Statuta pretorii seu consilii maioris ciuitatis Pragensis de homicidio sc.
 209—233. Wýklad Ondřeje z Dubé na právo zemské. č. 4.
 233—254. Práwa starého pana z Rozmberka. č. 1.
 254—271. Řád zemského práva. č. 2.
 271—276. Práwa řečí českú ta jimižto manowé mají súzeni býti. č. 19.
 276—277. Kusowé o právě dědin manských i swobodných. č. 6.
 278—297. Ordo iuris terre Boemie. č. 2.
 297—307. Práwa Soběslawská, č. 15. Krále Jana a Karla o konšelech sc.
 307—318. De statu et mutatione romani imperii per Ludolphum de Columpna.
 318—323. Epistola Constantini super donatione ecclesie Romane.
 323—327. Ondřeje z Dubé přípis králi Wáclawovi a o čtyřech najwyšších úřednících.
 327—346. Ustawenie ciesaře Karla. č. 3.

*.) V této knize gest patrně widěti, že tento běh práv městských w užjwánj byl, neboť listy 148—249 gsau tak opotřebowany a setřeny, že na mnohých mjstech černidla nezůstalo, kdežto naproti tomu počjnage od článku o lichwě až do 148 listu gako netýkány zůstaly.

47) **S.** rkps. knihowny Strahowské na pap. w 4.

Práwo královské horníkuow Wáeslawa Druhého, č. 12.

Práwa Gihlawská od Petra Přespolc z Prahy, městěnina Kutnohorského z latiny přeložena a 1460 přepsána.

48) **Š.** rkps. w knihowně hornj Akademie w Štawnici w Uhřejch.

Knihy práw Horníkom wydaných od Slawné pamieti Wáeslawa druhého mezi králi Czeskými w pocztu šestého krále Czeského oč. psány 1528.

49) **T.** rkp. Třeboňský w archivu knjžete z Šwarcenberka B. 2., na pap. we folio, prkénkách modrau kožj potažených.

1—28. Práwo zemské české (Wýklad Ondřeje z Dubé). č. 4.

28—53. Práwa starého pána z Rosemberka. č. 1.

54—73. Řád práva země České, č. 2.

74—87. Řád ustawenie koruny České. Pomoz mi Hospodine oč. č. 3.

50) **T. II.** rkps. Třeboňský B. 6. na pap. w 4., wazba w prkénkách hnědau kožj potažena s mósazným kowanjm a záponkami.

1—31. Práwo země české, (Wýklad Ondřeje z Dubé). č. 4.

31—58. Práwa pana starého z Rosnberga. č. 1.

58—82. Řád žalob práwa. Kdyžby kto chtěl z hlawy oč. č. 2.

82—89. Práwa manská. Ktož manské práwa umeti chtieji oč. č. 19.

89—91. Kusowé z Práw. Tiemto během mnoho dědin manských oč. č. 6.

91—100. Berna regalis generalis regni Boemie.

100—101. Statuta pretorií, ius curie et iura subcamerarii.

102—104. Práwa konšelská. č. 14.

104—182. Práwa rozličných věci. O lichwě. č. 18.

52) **T. III.** rkps. Třeboňský B. 3. na pap. we fol., w deskách prkennýcl hnědau kožj potažených s mosazným kowanjm.

2—6. Knihy jenž slowú práwa Maydburská dielé se. (Obsah).

6—160. Knihy wikipildě práwa Sasického, jakož Maydburk požívá. č. 16.

160—164. Přidawek k tomu w pěti kapitolách. Pán buoh rač twú žádost naplniti oč. Ku konci: Toho pán Gežiš pomoz požehnaný na wčky wěkuow amen.

164—165. Ordo ad coronandum regem Bohemie.

165—179. Práwo zemské české (Ondřeje z Dubé). č. 4.

179—187. Gini nálezowé. Páni nalezli, aby woláno bylo we všech miestech oč. Kukonci: To gest w nowě úřad přijal.

187—209. Práwa starého pána z Rosenberka. č. 1.

209—226. Řád žalob práwa zemského a najprwé o hlawu. č. 2.

226—229. Najoswiecenějšiemu kniežeti a pánu, panu Wáclawowi. (Přípis Ondřeje z Dubé bez: Hotowi súce atd.).

230—248. Maiestas Carolina. Sanctissimam Trinitatem oč., (některé články chyb), č. 3.

248—249. Pokládají sie přisahy. Na tom přisahám jímž mě Petr winí atd.

Přehled pramenův právních w Čechách.

171

249. O diclech úředničích co sie komu dostati má.
 250—257. Pokládají sie formy a řád rozličných žalob a najprwé z dluhu.
 257—267. O zachowání obyčeje w póhoních. Z dluhu welikého truoj póhon atd., ku konci: poruční otec sirotčí — lečby postavil zpráwce.
 267—268. Znamenaj jestli že kto před králem anebo w plné radě atd. (gen počátek).
 268—287. Boha wšemohúcieho ku pomoci wzýwaje atd. O saracenech, č. 3.
 287—292. Práwa manská, č. 19.
 292. Kusové dědin manských, č. 6.
 293—295. Kusové jiní za času Jence a Jetřicha řečeného Spaček. Najprwé všichni obecně služebníci královi atd.
 295—297. Práwa města Pražského a najprwé o konšelech, č. 14.
 297—359. Práwa welikého města Pražského. Přisahuli iá atd., č. 18.
 359—369. Práwa Soběslawská. Za času kniežete Soběslawa Wyšehradského, č. 15.
 369—370. O koruhwech kdyžby nowý král do Praby jel atd.
 370—385. Opět jiná práva jsú tuto starého města Pražského. Přihodiloliby sie kdy, žeby muž a žena majice sbožie a swoliliby sie atd., ku konci: Juris informatoribus dnis prothoconsuli et consulibus maioris ciuitatis Pragensis. Georgius oč., policejní nařízení snešenie snémownieho. Ku konci: Leta od narozenie syna božieho tisícieho čtyřistého osmdesátého šestého, dokonány jsú tyto kniliy tu sobotu před slavným hodem ducha svatého.
 386—462. Nálezy neb wýpisy z desk.
 462. Sněm obecný držán léta 1470.
 52) **T. IV.** rkps. Třeboňský B. 1. na pap. w 4., wazba w měkém popsaném pergaménu z druhé polovice 14ho wěku.
 1—9. Rozličné půhony a na druhém listu přjsahy.
 9—41. Jus terre Boemie »Rex debet per baronem — citari oč., č. 5., šest listů posud neznámých, ostatnj známo.
 42—48. Pragensis et Olomucensis ecclesie ab iurisdictione Moguntiensis liberantur. Pragensis in metropolitanam erigitur. Exemptio Pragensis ecclesie ab ecclesia et archipiscopo Moguntino.
 49—63. Jura ciuitatis Iglauiensis.
 63—66. Jura montanorum et montium.
 67—96. Indultum quod reges Boemie per archiepiscopum Pragensem debent ungi et coronari cum solempnitate, et alia; itemque ordo iuris ecclesiastici in Boemia.
 53) **W. I.** rkps. cjsařské dwornj knihowny we Wjdni, někdy w Ambrasu N. 400, potom Jur. civil. N. CCXLVI, nynj N. 3263, na pap. w. 4.
 1—35. Práwa země české (Wýklad Ondřeje z Dubé), č. 4.
 35—77. Práwa jenž jest je měl Pán z Rozemberka, č. 1. Řád práwa a najprwé o hluwu, č. 2.
 77—78. Najošwiecenějšimu knižeti a pánu, panu Wáclawovi atd.

- 78—114. Tuto sú práva císaře Karla. Bvohio (*sic*) wsemohúczy⁶ ku pomoczy wzywati. Rzad a vstauenij Ginak statuta czie⁶ kralowstwij mnolio okrasy Latinské opustie Tuto chzy czesky wyložiti Jakož gest štiasne pamieti karel czysarz popsati kázel s panskú wolij když byl wsel w czesku zemi w ty czasy diwnie walku roztrzieniu a tak zemni czesku wrzad nawratil.
114. Rzad české koruny czysarzem Karlem potvrzený. O wjirze czyrkwe S. Swatu Trogiczy w gednotie atd., č. 3.
- 54) **W. III.** rkps. Wyšehradský na pap. w 4., dole welmi wymočený a ulhnily.
- 1—10. Práwa velikého miesta prazského a najwiece o lichewnicich, č. 18. Gen o lichwě a nic wjce.
- 10—13. Berna regalis generalis. Ordo et modus colligendi bernam. Litere Maiestatis super collectione berne generalis.
- 13—14. Zřiezenij co se dotýče nádenníkuow, kteří z peněz na den dělají.
- 14—16. Maiestát o wolenie krále Českého a kde má býti wolen. Karel Boží milosti atd. Friderici priuilegium an. 1212 confirmatum.
- 16—21. Priuilegium židowské a twrzení jich wýsady Ladislawa od l. 1454. Ladislaus sc. confirmat Karoli an. 1356. confirmationem duorum priuilegorum Ottakari 1254 unius, Innocentii litere incluse alterius an. 1254. (Pelzl 1264) Datum Prague 1454 regni primo.
- 21—22. Confirmatio iurium iglauiensium.
22. Wenceslai Ottokari filii primum statutum consulum. Reliqua desunt.
- 22—23. Giřiho obdarowánie horníkuom kutnohorským l. 1467.
- 23—24. Tržné anno 1456 feria iij post Andree datum est istud subscriptum de officio Sexdominorum ad recipiendum in foro, que adducuntur et portantur fructuum in forum et cetera. Najprwé owocné tržné atd.
- 25—26. Za času kniežete Soběslawa atd. č. 15.
- 26—34. Articuli a Johanne an. 1310 concessi. Najprvnjší kus jest tento, že žádný Němec kterýžby česky neuměl nemá purgmistrem býti atd.
- 34—35. An. 1351 Karolus confirmat hec iura. Každé řemeslo má svů korúhew mít.
- 35—36. Co který klášter a město platilo.
- 36—49. Kterak richtář a konšelé o potřebách trhových a o měrách mají pilnost mieti atd., alia statuta. Zde se odwolává na librum sententiarum ciuilium, librum sententiarum iglauiensium, librum Ottakari regis. Statuta iglaviensia.
- 49—50. O mytí nebo clu malé strany ustavenie od krále Wáclava druhého l. 1303 (?), Wáclaw z boží mil. římský král atd. anno regni Bohemie 20. Rom. 7., (snad 1383 Wáclaw IV.)
- 50—52. Litere Johannis regis Pragensibus an. 1330 w Landowie.
52. Litere Johannis r. urbi minori 1330 Meilenrecht. Cla l. 1331.
- 52—53. O kowářích a sladownících statutum consulum et ciuium 1330. De armis prohibitis. De rixis 1335.

- 54—56. Sváteční pacholíci zapověděni. Článkové a artikulové starších přísežných.
- 56—60. Práwa a řádové kterak se mají měštané starého města Pražského zachowati a kupeci z cizich zemi. Hec statuta promittit iudex et consules se seruaturos 1351.
- 61—64. Sukna krajcči a kramáři. Maiestát c. Krala na brány horskú a pořicskú confirmat Wenceslaus an. 1385. Caroli litere de an. 1347 Veteropragensibus.
- 64—65. Litere Caroli Veteropragensibus 1348. Litere siue priuilegium regine Elisabeth absolvit ciues pragenses a solutione ungelt de vineis 1386.
- 65—70. Litere Caroli pragensibus de mercatoribus 1354. Lit. Caroli 1349 datum Dresde. Lit. Caroli 1365, 1367. Litere Caroli 1354. Lit. Caroli 1351. Lit. Caroli 1372 latine. Lit. Caroli 1366 bohemice ut alias.
- 70—71. Tuto se počiná první maiestát na purkrecht a dělání winnic wysazení 1358. Druhý maiestát Karla c. 1358.
- 72—73. Nicolaus rychtář atd. 1359. Caroli Litere 1370.
- 73—78. Maiestát na drahá pitie Waclaw atd. 1400. Maiestát o nápady zboží. Wáclaw atd. 1374 (snad 1384?) regni Boh. 21 rom. 8. List Wáclawa 1393 w Žebrácc, boli 30. rom. 17. List Wáclawa 1409 na Točnice boh. 49 rom. 33.
- 79—86. Twrzení ciesaře Zigmunda priuilegij a maiestátu krále Wáclava a Karla novému městu Pražskému.
86. Zigmund řc. 1436, čtyry listy Karla c. od Wáclava stvrzené twrdí.
- 86—87. Maiestát a řád pieníkuow. Wáclaw řc. 1383.
- 87—88. Narratio de Carolo fundatore nove ciuitatis, de sex monasteriis.
- 99—93. O příhodě konšelské. O písáři radním. Nos Wenc. 1408; alia que Wenc. concessit. O rozdávání statkuow městských. Aby k podkomořímu neslušeli řc. O miery a o strichu městském 1408. Puška s penězi.
- 94—95. De libertate ciuitatis et de artificibus vide in libro teutonicali petri Lupi řc. Arbitratio inter ciuitates pragenses 1429. Pan Kralowec heytman wojska sirotěho.
- 95—101. Lites antique et nove ciuitatis — non diremit Sigismundus quamvis promiserit. Odpověď Nowoměstských proti žalobám staroměstským.
- 102—108. Maiestát daný od krále Vladislawa 1504 w Budině. Řádové a artikulové řemesla sladownického nowého města Pražského 1456.
- 108—117. Řád a ustawenie české koruny císařem Karlem potvrzený. Pomoz milý Hospodine řc. č. 3.
- 118—162. Práwa ciesařská. č. 17.
- 162—169. Práwa manská země české. č. 19.
- 169—171. Ustawenie a zjednánie panuow a zeman země české za krále Zigmunda co bráno od dcsk zemských.
- 171—172. Za krále Ladislawa panstí nálezowé 1454. Od pečeti jeden groš.
- 173—174. Co slowú pankharth, sebranec, paduch, chlap, zlosyn. O ženimě.
- 174—182. Leta b. 1466. Ohledování práw a listuow.

- 182—184. První bulle ncb priuilegiu c. Fridricha 1231. Králi Ottagarovi 1212. O kurniem chowání. Clemens biskup oč. De vita et honestate clericorum 1345 Cle mentis (česky).
- 184—185. O obdarowání kosteluom jenž slowe Frayd oč.
- 185—187. Bonifacius biskup oč. ad preces Wenceslai regis rectori universitatis anno 9.
- 187—193. Prázdnj listowé.
- 194—217. Proroctví Hildegardis a prorokuje o všech věcech až do saudného dne. Předmluwa. Z celého a dluhého proroctví sw. Hildegardis učinil sem řec krátkú obecnému lidu proto, že ne všickni mohú jmieti celého proroctví a také neradi mnozí dluhé řeči slyši. (Po proroctwj o žebrawých mnišjch). A byla živa sw. Hildegardis před početiem zákonuow žebrákuow dvě a padesát let. Neb ona byla léta božieho M^oC^o.XLVI°. Ale zákonové žebrákuow léta b. M^oC^o.XCVIII^o jakož stojí w kronice Martiniami. Byla jest Hildegardis panna klášterská za času sw. Bernartha, ta jměla duch prorocký. A ta knihy svého proroctví ostavila. A prawi že ty knihy schowány jsú w klášteře sw. Bernartha; a takéť prawi že je mají přepsány w Pražském kostele.
- 218—289. Kronika česká. O Pražském biskupu Ondřejovi Léta M.CC.VII° až do leta M.V^o.xxvij^o.
- 55) **HR.** rkps. Kralohradecký na pergameně we folio, dwě stě geden list we wazbě z telej kůže pressowané s mosazným kowánjm a záponami. Na druhém listu gest znak města Hradce nad Labem a na třetjm přjpis celé práce obci hradecké od Fikara z Wratu, kterýž práci tuto na prosbu Hradečan na se přigal w Praze 1531.
Napřed gsau práva konšelská č. 14. a wnitřní uspořádání města, potom následuje vlastně Běh městských wýpowědí č. 10. welmi auplně.
Rukopisové knih dewaterých o právech a sudech i o dskách země české Viktorina Kornelia ze Wsehrd uwedeni gsau w připomenuj k této 1841 wydané knize str. IX. Že geště wjce práwnjch rukopisůw českých we vlasti i w cizině w neznámosti ukryto gest, žádné pochybnosti nenj, tak ku příkladu gsau dva pokudž se pamatugi w pozůstalosti appellačnjho rady Brožowského z Prawoslaw: snad i w pozůstalosti piloého Zeberera u swob. pána Krtičky z Jaden něco býti může, a kam se nynj práwnj rukopisowé z pozůstalosti guberniálnjho sekretáře Cerroniho dostali, též mi powědomo nenj. K žádánj by bylo, kdyby se přehled tento pomalu doplňoval: gednotně zpráwy mohly by se budto Národnjmu českému Museum aneb této královské české Společnosti wěd zasélati.

P r j l o h a.

In nomine sancte ac indiuidue trinitatis amen. Notum esse uolumus universis tam presentibus quam futuris, quod nos Ottacarus qui et Premisl dei gratia tertius Boemorum rex de consilio suppanorum nostrorumad petitionem ac preces nec non mandatum venerabilis Patris et domini Gregorii de Crescencio sancti Theodori diaconi cardinalis apostolice sedis legati patris utique honesti, prouidi et discreti, pro salute anime nostre et antecessorum, nostrorumque successorum, uniuersis monasteriis et eonuentualibus ecclesiis pragensis dioecesis remittimus, concedimus et donamus omnia que inferius sunt expressa. Inprimis siquidem remittentes uolumus et precipimus obseruari, ut homines omnium ecclesiarum et ecclesiasticarum personarum, qui de furto uel aliquo alio maleficio incusantur, non nisi per uicinatus testimonium se expurgent et falsus accusator nobis in nec. denariis condempnetur. Et ut nullus hominum ecclesiarum a iudicibus prouineialibus sed a nobis uel summo iudice curie nostre uel cancellario si non fuerit causa sanguinis iudicetur. Concedimus etiam et donamus ut omnes clerici et ecclasiastice persone liberum habeant usum siluarum suarum ad omnia sua necessaria facienda. Preterea remittimus, concedimus et donamus ut homines ecclesiarum fugientes sernitutem debitam ecclesiis a uillicis regalibus seu aliis laicalibus personis non reeipiantur. Illum etiam abusum uolumus aboleri qui non longo tempore inoteuit, quod monasteria seu alie eccliesie currus uictualibus honerutos nobis ad expeditionem profiecentibus seu colloquium celebrantibus ministrabant et ne barones uel alii milites in domibus claustralium hospitentur contra uoluntatem ipsorum, quod si quis facere presumpserit, quod ibi eonsumpsit, in duplo restituat et nobis mille. ee. denarios persoluat. Medioeris uero persona similiter expensas ibi factas in duplo restituat, nobisque in sexcentis denariis condempnetur. Illud etiam penitus inhibemus ne marscaleus noster iunior pauperes in foro uendentes res suas in aliquo audeat molestare, excepto quod a quolibet homine panem, pisum, milium et salem uendente semel in septimana seilicet vi feria unum denarium uel equipollens recipiat et non ulcra. Illam etiam consuctudinem homines ecclasiasticos uolumus retinere quod ad succidendum siluam quod preseca dieitur uel castrum adifieandum uel ad facienda fossata cum hominibus nostris et baronum laborent. Et ut que priuilegiis regum et ducum Boem. probari poterunt esse sua, uolumus quod habeant et possideant sine lite, et uti aliis testibus non cogantur. Et quando aliquis pro aliqua causa conuenitur liceat ei uti testimonio quorumcunque. Volumus etiam et precipimus obseruari, ne aliquis uillicus seu beneficiarius uel officialis noster sine iudicio nostro uel canellarii seu maioris iudicis curie nostre homines ecclesiarni audeant molestare et ne quis ad iudicium uenire cogatur, nisi sub testimonio sit eitatus. Et quia ab antiquo propter uilitatem monete a quolibet citato ad causam XXX denarii camerario soluebantur, uolumus ut XV denariis camerarius sit con-

temptus. Et quia abbates et alii ecclesiarum prelati ad alium quam ad nos pro causis suis refugium nullum habent. ubicunque generale colloquium debuerit celebrari, ad audiendas causas eorum, ante uel infra uel una die post cum paucis Boemis et cum cancellario promittimus eis audientiam nos datus. Illam denique prauam et peruersam consuetudinem abolemus, qua clerici censebantur peiores esse iudeis uidelicet in teloneis in exitu terre nostre, nam ubi iudeus unum, clericus XXX denarios persoluebat. Si quis vero contravenire presumpserit dominus telonei malefactorem statuat coram nobis, uel beneficio careat in quo clericos molestauit. Et quandocumque fur capitur in aliqua uilla sola domus in qua furtum inuenitur publicetur. vicine vero domus in pace permaneant, penam tamen, scilicet cc denarios cum aliis persoluant. Hanc autem penam alleuiare uolumus, qua quando quis interficiebatur in aliqua uilla et intersector non capiebatur, quilibet rusticus in cc. denariis condempnari solebat nunc nos micius agentes cum eis, uolumus ut tota uilla in cc. denariis condempnetur. Item quia nobiles terre contra uoluntatem abbatum et prelatorum et clericorum aliorum equos suos pascendos in curiis eorum ponunt, qui nisi resipiscant equos ipsos ad usum nostrum recipi faciemus. Statuimus insuper et uolumus esse firmum ut quicunque contra remissiones, concessiones et donationes predictas aliquid presumpserit attemptare, in X. marcis auri continuo condempnetur; quinque iniuriam passo et quinque nostro erario componat. Ut autem presens priuilegium sit in perpetuum ualitatum nostris sigillis fecimus roborari. Acta sunt hec corum his testibus Dalebor iudex Martinus pincerna Jaros, Bohuslaus, Zdeslau, Cesta, Wsebor, Zauise iudex, Nicholaus, Hridebor, Iwan, Cresislau, Heinricus dapifer, Coiata subdapifer, Heinricus filius Bohute, Olricus filius Juric, Zbramir iudex de Plizen

Datum Prage per manus fidelis Cancellarii nostri Benedicti et prepositi Lutomiriensis. Anno dominice incarnationis n^o cc xxii anno vero regni nostri xxv. indictione x. mense marci die x.

(Sigillum de cera rubra pendens.)

PAX REGIS OTTACARI IN MANVSCIWENCESLAI. B. SANCTVS WENCESLAVS
BOEMORVM DVX.

Ex orig. Arch. cap. prag. ubi duo exemplaria.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Abhandlungen der mathematisch-naturwissenschaftlichen Classe der königl.- böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften](#)

Jahr/Year: 1841-1842

Band/Volume: [5_2](#)

Autor(en)/Author(s): Hanky Waclawa

Artikel/Article: [IV. Prehled pramenu právnjch w Cechách. 151-176](#)